

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie

”Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich”

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Institucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Akademia Umiejętności Animatora LGD

SCENARIUSZ

warsztatów rozwijających kompetencje animatorów

„by potrafili wywołać aktywność ludzi,
która będzie prowadzić ich do radości działania
i dumy z efektów tego działania”

/Leszek Leśniak/

opracowanie na podstawie materiałów z warsztatów z udziałem trenerów:

Marta Dobrzyński ekspert ds. metodologii

Bohdan Kamiński – ekspert ds. oceny scenariusza

Małgorzata Kramarz- specjalista ds. szkoleń

Celem projektu

Akademia Umiejętności Animatora LGD

jest podniesienie kompetencji LGD w zakresie animacji lokalnej oraz
przygotowanie 60 animatorów do inicjowania aktywności
w społecznościach lokalnych.

SPIS TREŚCI

W CZYM RZECZ?, czyli	3
o co chodzi w projekcie Akademia Umiejętności Animatora LGD	
MASZ POJĘCIE?, czyli	6
przydatne pojęcia i zwroty	
CZEGO MOŻEMY SIĘ NAUCZYĆ?, czyli	9
oczekiwane kompetencje (efekty uczenia się) animatorów	
TEMATYKA, czyli	16
tematy zajęć wspierających pozyskiwanie i rozwijanie kompetencji animatorów	
PROGRAM, czyli	19
scenariusz i metodyka zajęć dla animatorów uczestniczących w zajęciach akademii umiejętności	

Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich
ul. Smolna 34 lok. 7
00-375 Warszawa

www.faow.org.pl

e-mail: sekretariat@faow.org.pl

W CZYM RZECZ?, czyli

o co chodzi w projekcie

Akademia Umiejętności Animatora LGD

Podejście LEADER, wdrażane w Polsce od 2004 roku, jest jedną z możliwości wpływania na rozwój obszarów wiejskich poprzez aktywność inspirowaną przez lokalne grupy działania. Inspiracja ta opiera się na różnorodnych formach pobudzania wyobraźni obywatelskiej do działań lokalnych społeczności, ukierunkowanej na poprawę warunków życia i pracy. Jedną z tych form – możliwe, że najistotniejszą – jest animacja.

Lokalne Grupy Działania dla realizacji lokalnych strategii rozwoju powinny posługiwać się animacją jako jedną z najskuteczniejszych metod aktywizowania lokalnych społeczności do twórczego udziału w budowie, a następnie realizacji LSR.

Dość często obowiązek działań aktywizujących spoczywa głównie na barkach pracowników LGD, którzy mają także wiele innych zadań do wykonania, w tym związanych ze stosowaniem formalnych procedur.

Animacja w lokalnych społecznościach może być prowadzona z inspiracji władz LGD, ale niekoniecznie przez pracowników biura. Mogą takie działania podejmować członkowie LGD, ale też działacze podmiotów zrzeszonych w partnerstwie. Istotna jest wiedza o prawach rządzących życiem społecznym i o metodach oddziaływania na uczestników tych procesów, a także o sposobach funkcjonowania wśród ludzi i metodach pracy

z ludźmi. Pierwszorzędne znaczenie ma pasja do działania – motor napędzający ludzką aktywność.

W projekcie „Akademia Umiejętności Animatora LGD” zaplanowano działania służące przygotowaniu lokalnych animatorów do inicjowania aktywności wiejskich środowisk.

Warsztaty.

Trzy warsztaty po 3 dni, zaplanowane w okresie od kwietnia do czerwca 2018 roku w czterech lokalizacjach.

Wyjazdy studyjne i seminaria.

Wyjazdy studyjne połączone z seminarium regionalnym (zaplanowane we wrześniu), które uwzględnią praktyczne aspekty pracy animatora i umożliwią prowadzenie konsultacji z osobami dysponującymi doświadczeniem.

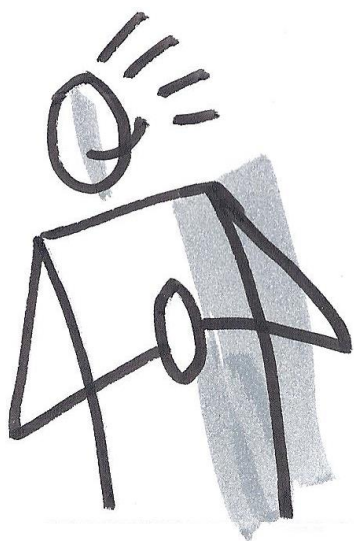
Konkurs z nagrodami pieniężnymi dla uczestników Akademii Umiejętności Animatora LGD.

Przedmiotem konkursu będzie relacja z działań podjętych przez uczestnika warsztatów w swoim środowisku lokalnym w okresie wakacyjnym (lipiec-sierpień) w 2018 roku.

Konferencja podsumowująca

Przewidywany termin: wrzesień/październik 2018 r. Konferencja będzie poświęcona wymianie doświadczeń oraz dobrych praktyk.

Jednym z ważniejszych punktów w programie konferencji będzie dyskusja nad rekomendacjami dla FAOW w zakresie dalszych szkoleń animacyjnych, w której będą brali udział zarówno uczestnicy Akademii Umiejętności Animatora LGD, jak i eksperci reprezentujący różne obszary kompetencji.

MASZ POJĘCIE?, czyli przydatne pojęcia i zwroty

animacja – zespół działań pobudzających aktywność osób, grup mieszkańców i całej lokalnej społeczności na rzecz lokalnego rozwoju;

diagnoza – proces rozpoznawania lokalnych zasobów oraz działających na danym terenie osób i grup społecznych, relacji i zależności między nimi oraz podejmowanych przez nich inicjatyw;

kompetencja (postawa) – tu użyta w znaczeniu „sprawności” lub „doskonałości” mierzonej poprzez autonomię (samodzielność działania) i odpowiedzialność; oznacza postawę pozwalającą na praktyczne wykorzystywanie wiedzy i umiejętności dla wykonania danego zadania;

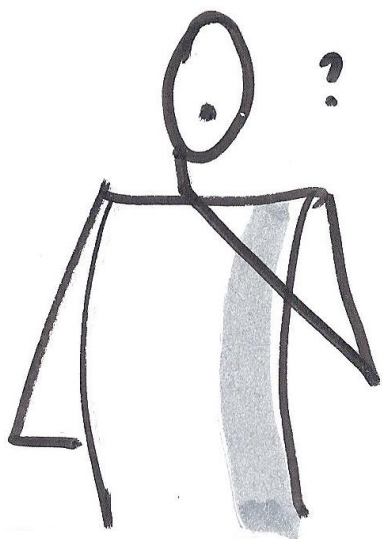
kompetencje – tu użyte w znaczeniu efektów uczenia się, które obejmują:

- wiedzę (zakres i rozumienie pojęć i zjawisk);
- umiejętności (praktyczne techniki wykorzystywane w działaniu);
- postawy (podejście owocujące sprawnym i skutecznym działaniem prowadzącym do obranego celu);

partnerstwo – zorganizowane współdziałanie co najmniej trzech podmiotów reprezentujących co najmniej dwa sektory i polegające na odnoszeniu korzyści i ponoszeniu ryzyka na zasadzie solidarności;

- partycypacja – zorganizowane uczestnictwo mieszkańców i lokalnych środowisk w procesie zarządzania rozwojem;
- projekt – powiązane ze sobą działania, podjęte dla osiągnięcia pojedynczego celu, który jest konsekwencją osiągniętych przez daną grupę docelową rezultatów;
- proksemika – wpływ przestrzeni, jej organizacji i jej aranżacji, na komunikację między ludźmi i na relacje interpersonalne;
- rozwój lokalny – proces zmian służących poprawie jakości życia, osiąganey w wyniku roztropnego wykorzystania zasobów (naturalnych, społecznych, gospodarczych, kulturowych);
- sektory – tu w znaczeniu sektorów aktywności: publiczny, prywatny i społeczny;
- strategia rozwoju – dokument, który jest owocem partycypacyjnego procesu skoncentrowanego na uzgadnianiu priorytetów, wybieraniu celów i określaniu sposobów zharmonizowanego dążenia do nich, a także będący podstawą zarządzania rozwojem;
- zarządzanie – proces podejmowania decyzji i wspierania ich wykonania, zazwyczaj odnoszący się do priorytetów (zarządzanie strategiczne), działań (zarządzanie operacyjne), uwzględniający sprawdzanie zgodności realizacji z planem (monitoring) oraz refleksję pozwalającą na doskonalenie (ewaluacja).

CZEGO MOŻEMY SIĘ NAUCZYĆ?, czyli
oczekiwane kompetencje (efekty uczenia
się) animatorów

WIEDZA,

czyli znajomość rzeczy

animator(ka) ZNA i ROZUMIE zagadnienia obejmujące

- czynniki stresu
- elementy komunikatu zwrotnego
- kluczowe cechy podejścia LEADER
- lokalne kanały komunikacji społecznej
- lokalne potrzeby
- lokalne problemy rozwoju
- lokalne zasoby istotne dla rozwoju
- metody pracy grupowej
- metody planowania lokalnego rozwoju
- proces planowania lokalnego rozwoju
- proces uczestnictwa i współdecydowania
- procesy grupowe
- prowadzenie dyskusji z różnymi grupami społecznymi
- różne modele lokalnego rozwoju
- różne przykłady animowania inicjatyw
- różne sposoby rozwiązywania problemów

WIEDZA,

czyli znajomość rzeczy

animator(ka) ZNA i ROZUMIE zagadnienia obejmujące

- różnice pomiędzy grupami
- różnice pomiędzy jednostkami (osobami)
- różnice pomiędzy rolami animatora, lidera i organizatora
- sposoby (metody) identyfikowania potrzeb
- sposoby skutecznego uczenia się
- sposoby uzgadniania priorytetów
- role w procesie animacji aktywności
- świadomość własnych ograniczeń
- techniki i narzędzia diagnozowania uwarunkowań rozwoju
- techniki określania celów
- techniki relaksacyjne
- treść i znaczenie lokalnej strategii rozwoju
- wizerunek i jego kształtowanie
- założenia podejścia LEADER
- zasady komunikacji z innymi

UMIEJĘTNOŚCI,

czyli co animator(ka) potrafi zrobić

animator(ka) POTRAFI wykonać zadania obejmujące

- aktywne słuchanie
- definiowanie lokalnych problemów
- diagnozowanie różnorodności osób, grup społecznych
- docieranie do różnych źródeł informacji
- dokonanie rozpoznania uwarunkowań rozwoju
- formułowanie komunikatów zwrotnych
- formułowanie priorytetów
- formułowanie wniosków z badań społecznych
- identyfikowanie potrzeb rozwojowych
- identyfikowanie ryzyka
- identyfikowanie zasobów istotnych dla lokalnego rozwoju
- objaśnianie podejścia LEADER
- organizowanie prac zespołu
- posługiwanie się narzędziami społeczeństwa informacyjnego

UMIEJĘTNOŚCI,

czyli co animator(ka) potrafi zrobić

animator(ka) POTRAFI wykonać zadania obejmujące

- pozyskiwanie informacji do diagnozy
- prowadzenie dyskusji, debat, deliberacji
- prowadzenie obserwacji
- radzenie sobie ze stresem
- rozmawianie o wartościach osobistych i społecznych
- umiejętność redagowania komunikatów
- umiejętność posługiwania się urządzeniami wykorzystującymi technologie informacyjno-komunikacyjne
- stosowanie technik negocjacyjnych
- stosowanie technik relaksacyjnych
- wykorzystywanie zalet procesu grupowego
- wypracowanie wspólnego stanowiska
- wyrażanie uznania dla innych osób
- zachęcanie do udziału w badaniach społecznych
- zadawanie pytań
- zarządzanie procesem planowania

KOMPETENCJA,

czyli postawy, jakie animator(ka) demonstruje

animator(ka) wykazuje GOTOWOŚĆ obejmującą

- akceptowanie ograniczeń własnych i cudzych
- akceptowanie odmiennego myślenia
- akceptowanie różnorodności
- aktywność
- chęć uczenia się
- ciekawość świata
- dążenie do celu
- dążenie do rozwijania społecznej partycypacji
- dążenie do włączenia lokalnych podmiotów
- dostosowanie metod do różnorodnych osób i grup
- dostrzeganie szans
- entuzjastyczne podejście do animacji aktywności
- identyfikowanie się z podejściem LEADER
- gotowość do wspierania pracy zespołu
- gotowość do współpracy
- nastawienie na sukces
- obiektywizowanie poglądów i racji

KOMPETENCJA,

czyli postawy, jakie animator(ka) demonstruje

animator(ka) wykazuje GOTOWOŚĆ obejmującą

- otwartość
- poczucie wewnętrznej misji
- postrzeganie szerokiej perspektywy
- poszukiwanie inspiracji
- poszukiwanie rozwiązań
- powściągliwość
- promowanie zaangażowania i odpowiedzialności
- przyjmowanie komunikatów zwrotnych
- przyjmowanie różnych punktów widzenia
- stosowanie nowych rozwiązań
- skupianie uwagi na najważniejszych kwestiach
- uwzględnianie potrzeb społeczności
- uznawanie różnych racji
- wspieranie osób w dążeniu do zmiany
- wychodzenie poza stereotypy
- zdolność do adekwatnego wykorzystania wiedzy i umiejętności w rozwiązywaniu konkretnych zadań

TEMATYKA, czyli

tematy zajęć wspierających pozyskiwanie
i rozwijanie kompetencji animatorów

Moduł I

- kluczowe cechy podejścia LEADER
- kim jest animator w środowisku lokalnym
- wykorzystanie LSR do realizacji zadań animacyjnych

Moduł II

- diagnozowanie problemów i rozpoznawanie potrzeb
- elementy pobudzania aspiracji mieszkańców wsi
- analiza zasobów lokalnych
- optymalizacja wykorzystywania zasobów naturalnych

Moduł III

- elementy treningu umiejętności społecznych
- strategie mobilizowania i organizowania społeczności
- partycypacyjne metody planowania i realizacji działań
- planowanie zrównoważonego rozwoju lokalnego

Moduł IV

- budowanie partnerstwa, formalizacja i zarządzanie
- wykorzystanie grantów jako narzędzia animacji
- działania animacyjne wdrażane z udziałem środków LGD

Moduł V

- projekty własne
- animacja w projektach współpracy
- promocja wsi jako miejsca do życia i rozwoju zawodowego

Moduł VI

- zarządzanie projektami przy użyciu ICT

TEMAT	MODUŁ					
	I	II	III	IV	V	VI
1. Rola animatora						
a. role, funkcje	✓	✓	✓	✓	✓	
b. animacja w procesie lokalnego rozwoju						
2. Rozwój osobisty						
a. system wartości i poczucie sensu, zaufanie			✓			
b. kreatywność						
3. Warsztat pracy animatora						
a. narzędzia animacji, przepływ informacji	✓					
b. nowoczesne technologie w pracy animacyjnej						
4. Komunikacja interpersonalna						
a. psychospołeczne uwarunkowania animacji aktywności			✓			
b. słuchanie i formułowanie komunikatów						
5. Praca z grupą						
a. prowadzenie spotkań			✓			
b. metodyka pracy grupowej						
6. Podejście LEADER						
a. idee i istota podejścia LEADER (RLKS)	✓			✓	✓	
b. etapy budowania lokalnego partnerstwa						
7. Zarządzanie zmianą						
a. teoria zmiany			✓		✓	
b. zarządzanie procesem lokalnego rozwoju						
8. Komunikacja społeczna						
a. specyfika grup i środowisk lokalnych	✓	✓	✓		✓	
b. kanały i środki przekazu						
9. Diagnoza lokalnego środowiska						
a. gromadzenie danych wtórnych		✓			✓	
b. prowadzenie badań społecznych						
10. Zarządzanie projektem						
a. zarządzanie cyklem projektu					✓	✓
b. cele i rezultaty, działania i produkty działań						

PROGRAM, czyli

scenariusz zajęć dla animatorów
uczestniczących w akademii

1

- początek procesu grupowego i gotowości do uczenia się
- rola animatora lokalnej aktywności

kwiecień 2018

2

- podejście typu LEADER
- aspekty osobiste/komunikacja interpersonalna

3

- aspekty osobiste/komunikacja interpersonalna
- przygotowanie wizji lokalnej

ZADANIE 1

przeprowadzenie wizji lokalnej

maj 2018

4

- wizja lokalna i lokalna diagnoza
- elementy warsztatu pracy animatora

5

- elementy zarządzania projektem
- **przegląd procesu uczenia się i osiągnięć**

6

- elementy zarządzania projektem
- zarządzanie zmianą
- plan działania animatora

ZADANIE 2

identyfikacja lokalnych inicjatyw

czerwiec 2018

7

- autoprezentacja, prezentacja inicjatyw
- praca z grupą / komunikacja społeczna

8

- komunikacja społeczna
- elementy warsztatu pracy animatora

9

- rola animatora
- **refleksja / wnioski / rekomendacje**

czas	ZADANIE	METODA	FORMA
kwiecień 2018	4 facylitacja procesu uczenia się i współpracy	praktyczna	wg potrzeb
	4 definiowanie animacji dokonanie charakterystyki roli animatora diagnozowanie kapitału społecznego	burza mózgów mapy myśli tworzenie plakatu dyskusja mapa (tabela)	indywidualna w parach grupowa zbiorowa
	3 przegląd specyfiki podejścia LEADER omówienie etapów budowania partnerstw	prezentacja quiz moderowana dyskusja pokaz filmu	grupowa zbiorowa
	3 rozpoznanie funkcji i form komunikacji interpersonalnej, w tym: aktywne słuchanie, formułowanie komunikatów, inne	ćwiczenia praktyczne prezentacja dyskusja	w parach grupowa zbiorowa
	2 identyfikowanie wartości odkrywanie zróżnicowania jednostek	ćwiczenia praktyczne prezentacja dyskusja	indywidualna w parach grupowa
	3 odkrywanie zasobów animatora	ćwiczenia praktyczne	indywidualna w parach grupowa

	3	rozpoznawanie barier w komunikacji radzenie sobie z barierami formułowanie komunikatów zwrotnych	ćwiczenia praktyczne prezentacja dyskusja	w parach grupowa zbiorowa
	2	podsumowanie i omówienie zadań dot. wizji lokalnej	moderowana dyskusja	zbiorowa

czas	ZADANIE	METODA	FORMA	
maj 2018	2	prezentacje efektów wizji lokalnej	prezentacja dyskusja	indywidualna w parach grupowa zbiorowa
	1	doskonalenie elementów warsztatu pracy animatora	wg potrzeb	wg potrzeb
	5	precyzowanie celów diagnozy identyfikacja sposobów gromadzenia danych wtórnych poznawanie partycypacyjnych metod sporządzania diagnozy	ćwiczenia praktyczne prezentacja dyskusja opis odegranie scenki	grupowa zbiorowa

4	poznanie cyklu życia projektu charakterystyka projektów wiejskich inwentaryzacja źródeł finansowania opracowanie projektu i poznanie stosowania ICT w zarz. projektem (np. budżet, wykres Gantta)	prezentacja dyskusja przegląd metoda projektu ćwiczenia praktyczne	grupowa zbiorowa
2	definiowanie i projektowanie elementów zarządzania projektem	ćwiczenia praktyczne prezentacja dyskusja	indywidualna w parach grupowa
2	przegląd procesu uczenia się i osiągnięć	moderowana dyskusja	indywidualna zbiorowa
2	formułowanie priorytetów / celów rozwoju	ćwiczenia praktyczne prezentacja dyskusja	indywidualna w parach grupowa
6	poznanie istoty zarządzania zmianą poznanie metod planowania przegląd LSR, opracowanie planu działania animatora	ćwiczenia praktyczne prezentacja dyskusja	w parach grupowa zbiorowa

czas	ZADANIE	METODA	FORMA
2	autoprezentacja, prezentacja inicjatyw	krytyczna analiza prezentacja	grupowa zbiorowa

czerwiec 2018	6	<p>poznanie specyfiki pracy w grupie</p> <p>identyfikacji ról</p> <p>zapoznanie z metodyką prowadzenia spotkań i z proksemiką</p>	<p>odgrywanie ról i scenek</p> <p>projektowanie aranżacji sali</p> <p>dyskusja</p>	<p>grupowa</p> <p>zbiorowa</p>
	5	<p>wyjaśnianie istoty komunikacji społ.</p> <p>dokonanie przeglądu planów komunik. społ.</p> <p>formułowanie komunikatów społecznych</p> <p>dokonanie przeglądu nośników i kanałów komunikacji</p>	<p>pogadanka</p> <p>krytyczna analiza</p> <p>ćwiczenia w redagowaniu tekstu</p> <p>dyskusja</p> <p>kalambury</p>	<p>grupowa</p> <p>zbiorowa</p>
	3	<p>opracowanie planów promocji organizacji i promocji jakości życia</p>	<p>ćwiczenia praktyczne</p> <p>prezentacja</p> <p>dyskusja</p>	<p>w parach</p> <p>grupowa</p> <p>zbiorowa</p>
	3	<p>poznanie technik debat, dyskusji, deliberacji</p> <p>poznanie technik pracy zespołów zadaniowych</p>	<p>ćwiczenia praktyczne</p>	<p>indywidualna</p> <p>w parach</p> <p>grupowa</p>
	2	<p>poznanie natury konfliktów</p> <p>radzenie sobie ze stresem, z konfliktem</p>	<p>ćwiczenia</p> <p>prezentacja</p> <p>dyskusja</p>	<p>indywidualna</p> <p>w parach</p> <p>grupowa</p>
	2	<p>refleksja dot. misji animatora</p>	<p>kolaż</p> <p>dyskusja</p>	<p>indywidualna</p> <p>zbiorowa</p>
	1	<p>przegląd doświadczeń i dokonań / refleksja, wnioski, rekomendacje</p>	<p>moderowana dyskusja</p>	<p>zbiorowa</p>

Ważniejsze
środki
dydaktyczne:

Wybrane zasady:

- pogłębłości
  - stopniowania trudności
  - wiązania teorii z praktyką
  - systematyczności i całości
  - świadomego i aktywnego uczestnictwa w procesie dydaktycznym
- oraz
- wzmacniania uczestników
  - uczenia się tego, co przydatne
  - wspierania zdolności uczenia się
  - odwoływania się do doświadczenia uczestników